

KREŠTAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 " — "
 Na štvrt roka — — — — " 60 "
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

*Redakcia a vydavateľstvo : Budapest,
 VIII. ker., Józsefkörút 35.*

sem sa majú posielať predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspäť nedávajú.

Kráľovské knieža a dedič trónu Fraňo Ferdinand.

Ctení čitateľa kresťanskí!

Áme to šťastie teraz uvedomiť ctených čitateľov, že som prevzal ľudový týždenník „Kresťana“ od pp. Mikuláša *Lepsényiho* a Gerharda *Németha*. Od dnešného dňa ja som majiteľom a vydavateľom Kresťana. Preto som to učinil, aby žiadosti, nárokom a požiadavkám cteného obecnstva tým dokonálejšie vyhovel sa mohlo.

A práve z tejto príčiny prosím ctené čitateľské obecnstvo, aby každý, kto by dačo mal proti expedícii alebo hocktorej inej záležitosti Kresťana, ku mne sa obrátil, a síce *rovno ku mne*. Ubezpečujem ctené obecnstvo, že všetkým reklamaciám a iným oprávneným požiadavkám *hned a akurátne vyhoviem* a všetky záležitosti do poriadku donesiem.

A ponevác tento týždenník je povolaný na Horniakoch rozširovať a zastávať zásady a záujmy ľudovej strany, spolu ale i preto, že čistý výnos až do posledného haliera sústrednej písárni ľudovej strany prípadne; ponevác tedy nie blaho jednotlivcov, lež záujmy obecné sú v otázke: nech je mi dovolené *všetkých ct. čitateľov a priateľov* prosiť, aby všetci vynasnažovali sa nielen svojimi predplatkami podporovať „Kresťana“, lež i druhých známych a privržencov nakloniť, aby aj títo predplatili a predplatiteľov sbierali.

V najsladšom Srdci Ježiša. V Bpešti (VIII., József-körút 35). 30 júna 1898.

Ján Molnár,

pápežský prälát, vyslanec.

Dačo o ľudovej strane.

hňom mečom chceli zednársko-liberálni tatári vykoreniť ľudovú stranu, podlými prostriedkami sa usilovali ľudových voličov občanov o drahé volebné právo pripraviť; ba celkom ich zbaviť i vôle k ľavičiackemu chovaniu sa.

No nepodarilo sa im to.

Do snemovne krajinských vyslancov predsa len vtiahlo 17 herských bojovníkov, ktorí až veľmi oči kolú nielen vláde, ale i celému táboru liberálnych tatárov. Nechceli ich ku slovu pripustiť, osočovali, pomluvali ich atď.

Lenže toto všetko márne bolo.

Čo chvíľa zkusili, že tento malý zástup ľudových vyslancov nielen proti útokom vie brániť a zastávať svätú vec kresťanstva, lež ešte i výsledne napádať nepriateľa je v stave.

Ľudová strana verejne ukázala na chudobný ľud, v jak velikej miere je utlačeným, biednym a odaným, kdežto hlavní tatári, zednárski liberáli bohatnú na rováš ľudu, zvlášte

bursári a 30 násobní správcovia a radcovia peňažných ústavov.

Nepříjemné im to bolo, lenže dúfali, že ľudáci ustanú a zunujú to ustavičné prenasledovanie.

Veľká nervovitost pojala zrazu zednárskeho tatárov; čo-že sa mohlo stať?

Veľa písebných prosieb prišlo z okolia, aby daň pozemková nižšou sa stala, daň bursová ale uvedená bola. Ľudoví vyslanci vzбудili ľud k tomu, aby také prosby posielal. A hľa i takí mameluckí vyslanci voľky nevoľky museli zadať tieto prosby, ktorí pred rokom proti ľudovej strane hlasovali, keď táto navrhovala zníženie pozemkovej a uvedenie bursovej dane.

Naľakali sa tatári, keď videli, jako sa šíri ľudová strana. S tou najväčšou pozornosťou sprevádzali účinkovanie a pohyby ľudovej strany.

Dnes je už viac sto takých písebných prosieb v snemovni krajinských vyslancov. Zásady kresťanskeho ľudovej strany nespia, ľud po-

slúcha tých vyslancov, ktorých si zo srdca zvolil. — Mameluci zľakli sa akcie ľudových vyslancov na toľko, že teraz už tatárska tlač spomína, že vláda sa odhodlala už znížiť pozemkovú a zaviesť bursovú daň.

No dajže, Bože, aby to tak bolo. Teda predsa má len výsledok účinkovanie ľudovej strany.

Hm veď jesto ľudových vyslancov v snemovni krajinských vyslancov, ktorí neprestajne a ustavične opätovoľali túto žiadosť ľudu. Lenže ľudákov je do hromady len 17. Keby ich tak aspoň 70 bolo, by to boli časy a zákony pre ľud!

Pod istým v jaseňi sa budú pojednávať tie petície (prosby;) ľudová strana žiadať bude, aby sa dľa mena osobitne hlasovalo; však potom uvidíme, jako smýšľajú liberálni tatári, uvidíme, kto je priateľom ľudu!

Teraz sú tu letné prázdniny. Použime dobre čas, aby ešte aj tie obce poslaly prosby snemovni krajinských vyslancov, ktoré to doposiaľ zameškaly učiť.

Dobre by bolo v dvoch exemplároch nechať popodpisovať tú prosbu; jeden exemplár treba poslať vyslancovi okresu; jestli by ho ale tento nechcel zadať, potom hockedy sa môže poslať ten druhý exemplár hocktorému ľudovému vyslancovi, ktorý pod istým vyhovie tej žiadosti. Toto ale dobre bude vždy sdeliť i redakcii Kresťana, ktorá vyplatí bez peňazí takého tatára.

Ľudová strana na sneme je ešte malou, lenže silnou sa ona stane, bude-li ľud s ňou držať a jej rady nasledovať. Však ľudová strana bojuje za vieru a za ľud, tedy prečo by si nestal za ňu ubohý a utrápený ľud!

Naším spoločným pokladom je viera.

Spoločným záujmom je blahobyť ľudu.

A veď zníženie pozemkovej dane a zavedenie bursovej dane je tiež jedným krokom k tomuto cieľu.

Tedy čím viac takých prosieb treba snemu krajinskému poslať.

Niže s pozemkovou daňou!

Nech žije bursová daň!

Tieto heslá sa nesmia z povetria vytisnúť nechať, zakiaľ k cieľu nedojdeme!

Stefan Piesek, antibursár.

POLITICKÉ CHÝRY.

Sústredná pisáreň ľudovej strany nenachádza sa už od 3. mája tam, kde predtým bola; kto by jej chcel písať, pod týmto nápisom to musí činiť: *A néppárt országos központi irodája Bpest, VIII. Józsefkörút 35. (1. em. 2. ajtó).*

Zmena v ministerstve. V ministerstve vnútra, jako sme už písali, zažakoval štátny sekretár Latkóczy, ktorý stal sa podpredsedom administratívneho súdu. V ministerstve obchodu ale zažakoval štátny sekretár Ladislav Vörös, ktorý už od dávna nepáčil sa ministromi Bánffyemu; do jasene ale povedie ďalej veci svojho úradu.

Zo stolice Szalavszkého o čomže inom by mohla byť reč, ako o tom, že upáda počet voličov. Kde to ináč neide, tam sa zvýši census, preto ale musí sa menším stať počet voličov. Tak ku pr. v Breznici vlni bolo 31 voličov, toho roku je 22; v Kvasove bolo vlni 25 voličov, toho roku je 17; v Zubakove bolo 30, dnes je len 10. K čomu ešte i to sa musí pridať, že tak zle a chybné ešte nikdy neboly vypísané mená voličov do menoslova, jako toho roku.

Nepriatelja pápeža. Zednárski liberáli pomocou tatárskej tlače ustavične naplňujú krajiny a svet s tou povestou, že jeho Sviatosť slávne panujúci Lev XIII. je chorý. Je síce pravda, že jeho sviatosť je už veľmi starý, preto ale z Božej milosti celkom dobre sa cíti a úplnému zdraviu sa teší. Zachovajže ho nám Bože ešte aspoň desať rokov k prospechu kresťanstva, nech sa tatári bars i puknú od jedu.

Chudáci protestanti. V nográdskej stolici mai protestanti mimoriadne zisadnutie, na ktorom siraský pán tatík Max Viadár opisal smutné položenie luteránskej cirkve. Ponosoval sa, že s dňa na deň je menší počet evanjelikov následkom cirkevno-politických zákonov. No a veď sami protestanti boli na pomoci vláde v uvedení cirkevno-politických predlôh. Teraz už je po zde, milý drozde; čo si navarili, to musia ziesť.

Privrženici Dreyfusovi zle sa musia cítiť vo Francúzsku, lebo len predmetom opovrzenia sú. 15. júla v deň národnej slávnosti veľké demonštrácie boly proti Zolovi a židom namerené, kdežto vojsko a minister obrany Cavaignae na všetky strany boli oslavovaní. Zolu už nikto nepovažuje za vážneho muža vo Francúzsku, lebo zas uverejnil grobiansky list.

Jubiläum kresťanstva v Uhorsku. V predošlom čísle kresťana pojednávali sme 1900 ročné jubiläum kresťanstva na celom svete; teraz je reč o 900 ročnom jubiläume kresťanstva v Uhorsku. 900 rokov je tomu, že Uhorsko počalo byť kresťanské; prípravy k tejto slávnosti na seba vzal kat. kruh budapeštiansky; knieža primaš slúbil telom dušou podporovať toto sväté podujatie; podporovať ho musí mravne i hmotne každý kresťanský Uhor, ktorý svoju vlast miluje.

Smutný stav Španielska. Španielske vojsko na ostrove Kube hladom a hroznou unovaciou zmorené poddalo sa už Americkým, ktorí prevzali 7000 fliniet a višie pol milliona patrónov (nábtokov). Lenže Severné Štáty veľmi nemilosrdne sa chovajú ešte i teraz, pod takými podmienkami chcú dopriať pokoj Španielsku, ku ktorým privoliť je skoro vecou nemožnou. Spojené Štáty odňať chcú Španielsku ešte i ostrov Puerto Rico. V samom Španielsku ale je veľký nepokoj, osobná a tlačová sloboda medzi užšie hranice je vtisnutá, aby sa zamedzila revolucii cesta. Chúda Španielsko bez všetkej podpory je vystavené nemilosrdenstvu vonkajších i domácich nepriateľov;

jednu nádej svoju skladá v jeho Sviatosti slávne panujúcom pápežovi Levovi XIII, otcovi to pokoja a milosrdenstva.

Prázdny volebný okres. Ponevác Imrich Latkóczy vymenovaný je za podpredsedu administratívneho súdu, musel sa vzdať mandátu svojho, následkom čoho uprázdnil sa volebný okres balassagyarmatský. Jako počujeme, ľavičiak tam nevystúpi, vláda nechá tam zvoliť grófa Antona Forgácha.

Zola znovu je odsúdený na 1 rok do väzenia a na 3000 fr. peňažnú pokutu i na zaokrytie všetkých útrat.

Pojednávanie Thuna s Nemcami ešte vždy je bez výsledku; jako rakúske noviny píšu, nevie ani tej najmensej nádeje, že by sa Nemci so Slovanmi spriatelili.

Luciferi.

Po mimo viditeľných tvorov Boh stvoril aj neviditeľný svet. Tento svet pozostával z čistých duchov, ktorých my anjelmi menujeme. Anjeli boli zo začiatku všetci dobrí. Neskôr sa prehrešili; povstali proti Pánu Bohu pod vodcovstvom Lucifera a začali strašný boj proti nemu. Pán Boh ich potrestal. Všetkých zhodil do pekla, a tam sa trápia bez prestania a trápiť sa budú až na veky.

Hlavným hriechom jejich bola pýcha. Táto pýcha ich povzbudila k tomu, aby povstali proti Pánu Bohu a ho o moc jeho priviedli. Nepodarilo sa im to. Lucifer čím väčší sa povzdvihol, tým hlbšej padol, a teraz je na dne pekelnom vodcom zlých duchov. Luciferom sa menuje preto, lebo chcel osvietiť všetkých anjelov, aby zanechali temnotu a proti večnému svetlu sa povzdvihli. Jeho nastupcovia žijú aj teraz. Osvetu hlásajú, vieru prenasledujú, všetko sväté ničia, ako by boli obsadení zlým duchom.

Ano Luciferi sú toto, lebo každý skutok ich previeva diabolská podlosť, s ktorou chcú večnú pravdu zničiť. Ani netaja plány svoje. Ich hlavnou zásadou je klam a podvod, s ktorým slepia mnohým oči. Ako Lucifer smelo sa postavil na čelo mnohých anjelov, ktorí ho s radosťou nasledovali, tak isto činia aj títo novomódni Luciferi, ktorí nie smelosťou, lež bezočivosťou vynikajú nad všetkými ľuďmi. Im nenie nič sväté. V mene vzdelanosti usilujú sa zničiť všetko, čo duch Kristov má na sebe; v mene priateľstva tie najväčšie oplanstvá páchajú; a v mene svobody každého samostatného občana chcujú zničiť.

Čokoľvek vezmeme do povahy, vo všetkom sú podobnými svojému otcovi Luciferovi. Lebo

čo priviedlo Lucifera k jeho Boha-prázdnému povstaniu? Pýcha. Pýcha je hlavnou cnosťou všetkých novomódnych Luciferov. Oni sa so všetkým vystatujú; keď je reč o láske k ľudu, samou láskou vynikajú; keď treba voličov sohnáť, hneď sú jejich najväčšími priateľmi, a sa aj objímajú a bozkávajú s nimi, bárs ich potom po voľbe ani poznať nechcejú; keď im dobre urobiš, s nevďačnosťou sa ti odplácajú a zabudnú na všetko; keď ich povzbudzuješ k dobrému a napomínáš, ťa vysmejú a aj druhých proti tebe huckajú; a keď si tak smelým, že sa jejich bezočivosťou nezľakneš, lež vo všetkom chceš pomôcť ľudu, za najväčšieho buriča ťa vyhlásia, ktorého čím skôr musia zničiť. Priam tak vyzierajú vo všetkom, ako jejich praktice Lucifer.

Lucifer nechcel uznať moc božskú; on chce byť vyšší nad Pána Boha. Aj jeho potomci tak vyzierajú. Boh je neni nič pred nimi. Jeho všemohúcnosť tak berú, ako by ani nejstvovala; jeho práva nechcú uznať v ničom; jeho múdrosť posmieľajú; jeho sväté zákony za hlúposť držia, ktoré človek nemôže zadržať. Tak ďaleko idú, že smelo hlásajú: „a s diablom sa spojme, len aby sme toho najväčšieho tyrana premôcť mohli.“ Ich jediným Bohom, ktorého vo všetkom poslúchajú, je štát. Tento ich udržuje, ten im dáva chlebiček, ten im chystá masťné hrnce a medové motúzky, ktoré často vylizujú a na ktoré svoje presvedčenie zavesia. Všem žne chcú panovať, ako Lucifer, a k tomuto si nadobudnú mnoho prirvzencov, ako sám Lucifer.

Lucifera veľké množstvo anjelov nasledovalo. Aj týchto novomódnych Luciferov mnohí nasledujú, ktorí sú tak zaslepenými, že nevidia svoju zkázu v tomto. Ako Lucifer takého ducha znamená, ktorý svetlo nosí, a s týmto svetlom sa pred každým chvastá, tak aj jeho potomci so svetlom takýmto sa chvastajú. Osveta jejich je hlavnou perlou, s ktorou chcú každého do tábora svojho priviesť. Crkev svätá s jej božským učením, so svätými zásadami, s milosťou prostriedkami je za temnosť považovaná, ktorú čím skorej zničiť treba. Napádajú aj sviatosti, tieto pramene milosti Božej, a kde môžu, tam rozsievajú neznabožstvo a bezbožnosť.

Kto sa im protiví, je najväčší nepriateľ vlasti a štátu. Tak ako Lucifer považoval za nepriateľov tých anjelov, ktorí zostali vernými Pánu Bohu a boj začal proti nim, aj títo novomódni Luciferi považujú za nepriateľa každého, ktorý neodstúpi od presvedčenia svojho a radšie poslúcha Pána Boha, ako ich. Niet tej moci, ktorú by nepoužili proti ráznym a neodvislým občanom; ani človek pochopiť

nevie, ako môžu tak divoko zachádzať s čestnými občanmi tej istej vlasti, ktorej sú aj oni synmi. Lucifera nasledujú, ktorý proti svojim bojoval, aby ich zničiť môhol.

Keď skumáme lepšie Lucifera duševné vlastnosti a jeho privržencov, na to presvedčenie prídeme, že oni nielen pýchou ale aj závišťou boli a sú podchnutými, tak proti P. Bohu, ako aj proti všetkým jemu verne slúžiacim kresťanom. Týmto závidia najviac, že kedysi spaseními budú: a preto všetko použijú, aby ich do priepasti pekelnéj sotíť mohli. Takto robia aj novomôdni Luciferi; oni sú závišťou podchnutými, a nič ich tak netrápi, ako to, že druhí spasonosne účinkujú a mnohých privedú na pravú cestu. Z inej príčiny sa nedá vysvetliť tá divokosť, s ktorou sa obracajú proti horlivým kňazom a neohrozeným zastupiteľom práv Božích. Lebo či bezbožníka netrápi najviac to, že on bude zatrateným, druhí ale spaseným? Či ten lotor, čo na ľavom boku visel pri križi Kristovom, neposmieval sa tým väčšmi, keď Kristus Pán povedal pravému lotrovi „ešte dnes budeš so mnou v raji?“ Ano závišť pekelná povzbudzuje týchto divých Luciferov, aby zničili aj tých, ktorí ich nenasledujú!

Boj Luciferov netrval dlho; Pán Boh ho hneď potrestal aj privržencov jeho. Boj novomôdnych Luciferov veľmi dlho trvá, a bude trvať až do skončenia sveta, aby Pán Boh nie prísnosť svoju, lež milosrdenstvo preukázal a aj s týmto ich pritiahnul k sebe. Lenže či sa to podarí? Jejich bezbožnosť je taká, ktorá všetko odhodí od seba. Málo je tých, ktorí by uznali láskavosť Božiu a na pravú cestu sa obrátili. A v tomto sú najlepšie podobní otcovi svojemu Luciferovi; on bol takej zlosti, ktorá viac milosrdenstva obsiahnuť nemohla. Takto sa stáva aj s novomôdnymi Lucifermi. V bezbožnosti vychovaní, v tejto bez prestania cvičení, k nej každodenne povzbudení, zostanú zatvrdilivými a horší sú od pohanov. Moc božskej milosti je veľká, ale tým väčšmi sa obávať musíme, že tito sa na pravú cestu neobrátia, lebo odhadzujú od seba každý prostriedok spasenia. Dozaista keď nie hneď, neskôr tak budú trestaní, ako ich praotiec Lucifer, ktorému slúžili.

Proti vzteklosti diabolskej, s ktorou Lucifer a jeho privrženci nás napádajú, Pán Boh nám dal na pomoc pravých anjelov. Tito nás sprevádzajú všade, dobré vnuknutie nám dávajú, príklady cnosti predkladajú, a vo všetkom sa usilujú nás na pravú cestu priviesť. Jejich účinkovanie je spojené najkrajšie s účinkovaním opravdivých duchovných otcov, ktorí

sú podobnými im, keď verne zastávajú svoj ťažký úrad, tak, že ich môžeme menovať anjelmi pokoja.

Títo anjeli pokoja a lásky Božej vedú boj proti novomôdným Luciferom. Účinkovanie jejich je s mnohými výhodami spojené, a dá Boh, že časom ešte s väčšími bude. Boh neopustí svojich privržencov; pravda zvíťazí musí, a keď nie ináč, sám P. Boh premôže tých Luciferov, ktorí proti nám zúria. Nebojte sa, Boh sa nedá posmievať! Príde čas, kde Luciferi budú potrebnými a zničení tak, ako ich praotiec Lucifer!

Boj musíme teda viesť všetci, ktorým blahosť a spasenie svojich veriacich leží na srdci, lebo len takto zvíťazí môžeme. Kto pracovať bude podľa možnosti svojej, toho aj Pán Boh napomôže; a Luciferi novomôdni sa ztratia, tam kde patrí ich pôvodca: na dno pekelné!

Ján Zilinsky.

Cirkevné majetky.

Cirkevné majetky, ktoré nábožného pôvodu sú, rozoznávajú sa od majetkov svetských a majetkov štátnych. Hlavný cieľ majetkov cirkevných je v prvom rade udržiavanie a rozširovanie viery Kristovej, hneď v druhom rade ale podpora *chudoby*, prečo aj majetky cirkevné menujú sa *patrimonium pauperum*, dedičstvo chudobných, čo aj liberáli dobre vedia, ale uznať nechcú, lebo nie sú smýšľania nábožného.

Majetky svetské tiež majú cieľ svoj, majetky štátne tiež bez cieľu nejestvujú. Čo ale zkusujeme? Majetky svetské k svojmu blahobytu upotrebujú jednotlivci, majetky štátne využijú jedine len privilegovaní liberáli, ktorí i hneď na majetkoch týchto podiel berú, jestli vernosť, služebnú poddanosť táboru liberálnemu sľubujú a prisahajú.

Štátne majetky dľa cieľu svojho mali by slúžiť k dobrému nie jednotlivých liberálov, ale bez rozdielu k dobrobytu všetkých občanov vlasti našej milej. Volakedy to aj tak bolo, nuž ale časy sa menia, liberáli doškrábali sa až k vrcholcu panovania, a včul jedinký cieľ ich sprevádza: chosť!

Keď taktó majetky štátne jednotliví využijú, ako by sme ich aj z ďaleka len prirovnať mohli majetkom cirkevným, ktoré natoľko ich prevyšujú, nakoľko cieľ majetkov cirkevných je vznešenejší.

Len si pomyslime na to, že majetky cirkevné, počúc od založenia cirkve, vždy k dobrobytu ľudu, a to ľudu chudobného slúžily a upotrebené boly, potom smelo môžeme tým liberálom, zednárom, židom do očí pozreť, ktorí soštatnenie týchto tak znamenitého a vznešeného cieľu majetkov žiadajú.

Keby nie majetky cirkevné, ktože by v tak nemravnom veku, náboženstvo udržoval, ktože by menovite chudobu miloval?

Keby neboly bývaly cirkevné majetky, ktože by bol staval tie veľkolepé chrámy Božie, ktože by bol zaopatril potrebné kostolné veci, ktože by bol sa staral o pocestných, keby neboly bývaly miesta, kde sa utúlili, ktože by bol opatroval nemocných, keby cirkev nebola sa postarala o špitále, nemocnice, ktože by bol k podpore slúžil všetkým tým, ktorých nevinnou prenasledovali, ktorí moc a vládu sebe sverenú nadužívali, ktože by bol núdzných potešil a podporil, keby majetky cirkevné neboly bývaly?

Cirkev samá v sebe vždy chudobná bola a chudobná bude, lebo jej zakladateľ bol chudobný a svojim apoštolom prikázal, aby chudobným hlásali evanjelium, ale cirkev potrebuje a musí mať prostriedky, ktoré povolanie a námahy cirkve uskutočniť neodškriepiteľne potrebné sú, čo každý jeden uznať musí, ktorý pravdu miluje, a ktorého rozum ešte svetlo milosti osvecuje.

Tento cieľ viedol všetkých tých cisárov, mocnárov, kráľov a bohatých, ktorí Cirkev majetkami obdarovali a obohatili. Tak na pr. Veľký Konštantín, rímsky cisár v Ríme, Jeruzaleme a Betleheme veľkolepé chrámy Božie staval, cirkev obdaroval, aby majúc prostriedky, vznešené ciele svoje uskutočniť mohla.

Pipin, kráľ frankov, celým okolím Rímu obdaroval bol Štefana III-ho, pápeža rímskeho, (r. 755) a okolie toto s mestom Rímom spôsobovalo bolo štát cirkevný, prečo aj pápeži od doby tejto kráľovia boli. Syn Pipina, Veľký Karol, cirkevné majetky tieto potvrdil, novými darmi rozšíril, a keď bol r. 800 za cisára rímskeho korunovaný, slávne prisľúbil bol, že neodvislosť majetkov cirkevných a štát cirkevný hraniť a brániť bude, čo aj všetci tak nábožne smýšľajúci kráľovia činili.

Cirkev majetky svoje vždy k dobrobytu ľudu upotrebila. Pápeži rímski tie najpeknejšie chrámy Božie stavali, tak že chýr týchto kostolov večite vyprávaf bude, že cirkev vznešený cieľ svoj vždy pred očima mala. Ďalej pápeži nadovšetko chudobu podporovali, čoho najskvelejšie svedectvo je to, že občania štátu cirkevného vždy v dobrobyte žili, a bieda len vtedy sa ukázala, keď pápežov rímskych piemonti a Garibaldi majetkov cirkevných r. 1870 sept. 20-ho pozabavili. Od tejto doby každý z nás dobre vie, čo sa deje v Taliansku, kde tá najväčšia nemravnosť, bieda a chudoba panuje, kde hlad jedine strieľaním a zabitím vycicaného ľudu koiť vedia. Predtým pápeži občanov za diatky svoje pokladali, zednári, liberáli ale len svoje ciele majú: zbohatnúť, dobre žiť, všetky pramene dôchodkov vyčerpať.

Keď sa vojny viedly naproti Turkom, pápeži boli ti, ktorí vojskom, peniazmi podporovali kresťanských kráľov, vodcov a národy.

Kto by ďalej tie summy veľké spočítat mohol, ktoré rímski pápeži, a vôbec cirkev všeobecná k misiam upotrebila, aby cirkev ďalej a ďalej rozšírená bola. Pohanom a inovercom vieru hlásať nejde tak ľahko, treba k tomu tiež peniaze, prostriedky mnohonásobné. Ako ale cirkev ciele svoje uskutoční, keď pozbavená bude svojich majetkov?

Je pravda, majetky cirkevné v Uhorsku sú veľké, ale behom mnohých stolet cirkev jedine k dobrobytu ľudu ich upotrebila a upotrebuje.

Kde založené byly biskupstvá, tam spolu aj školy sa nachodily, nemocnice, domy pre núdzných a ubiedených. Biskupi základiny činili ďalej aj na také ciele, ktoré so záležitosťami štátnymi najužšie spojené byly. Biskupi boli za časov predešlých kráľov tí najvýbornejší mužovia vlasti, vodcovia, vyslanci, diplomati, hájitelia slobody a ústavy uhorskej.

Aj za časov našich, ktoríže sú tí, ktorí tie najväčšie obety donášajú na oltár cirkve a vlasti? Asnáď liberáli? Ano, pre seba každý jeden vie dobre gazdovať, pre svoju osobu každý jeden vie majetky shánať, každý jeden rozumie v bankách úrad direktorský viesť, každý jeden prv neskôr concessiu dostane na vicinálky, slovom každý jeden vie pre seba bohatstvo zhánať, ale obety doniesť na oltár vlasti, to ani jeden nevie, lebo ti obetiví vlastenci vymreli, včul jediné heslo na čele každého liberála vpálené je: cieľ života môjho jedine sú peniaze!

Ako ich zahanbia ti, ktorý majetky cirkevné do času používajú. Len jedneho spomeniem, ktorý je už nebohý, pamiatka ale jeho večne žije. — Život nebohého nitrianskeho biskupa, Augustina Roskoványiho čo iný bol, ako veniec dobrých a milosrdných skutkov? Štefan Krautmann spisovateľ pekne hovorí o ňom: „Leda je v roku deň, ktorý by s nejakým účinkom lásky tak na jednotlivcov, ako na celú svoju diocesu pamätlivým neučinil. Blízko stojac k srdcu Spasiteľa, ohňom lásky jeho zapálený, s láskou pripojuje k sebe všetkých tých, ktorí na jeho milosrdenstvo utisnutí sú.“

Kto je vstave spočítat jeho všetky milosrdné skutky? Pre starcov a chudobných v Nitre dal vystaviť dom za 49.000 zl., podporoval biednych učiteľov, základiny činil pre chudobné dievčatá v kláštorech, na iné ciele cirkevné a vlastenecké obetoval 1 500,000 zl., tak že viac ako 2 miliony zl. obetoval na dobré ciele.

Teda cirkevné majetky opravdivé *dedictvo chudobných* sú. Nemôžeme tu všetkých spomenúť. Obetivavosť kat. kňazov prevyšuje obetivavosť všetkých jednotlivcov liberálnych vospolok.

Keď ale cieľ majetkov cirkevných tak vznešený je, ako zahanbeno stoja liberáli, ktorí len svoje vačky naľhujú. Prečo hlásajú sošťátlenie majetkov cirkevných, keď štát je nemilosrdný, a len hrstku dá z toho, čo je majetok všetkých.

Soštátienie majetkov cirkevných by znamenalo tolko, ako jednotlivých liberálov obohatiť, chudobu ale veľkej podpory pozbaviť.

Predmiersky.

Bratstvo, rovnosť a sloboda socialdemokratov.

Každý zdravý rozum to môže nahliadnuť, že sloboda, rovnosť a bratstvo len tam môže jestvovať a prekvitať, kde jednotlivci ochotní sú svoje osobné záujmy a náruživosti podriaďovať obecnému dobrému.

V septembri r. 1896. v Solingene robotníci u socialdemokratických novín všetci vypovedali.

Na verejnom shromaždení rozhorčeno osvedčili sa, že robotníci u časopisov hocakej strany lepšie sa majú, nežli robotníci u solingenského socialdemokratického časopisu.

Oprávneným ponosom tak sa vyhovel, že sa odvrátili od privržencov, a neprivržencov najali do tlačiarne.

Ba ešte i stredisko socialdemokracie v Berlíne hnevalo sa na nespokojných privržencov.

Oh drahé bratstvo!

Nemôžeme zamlčať ani tú histôrku, ktorú priniesly ešte socialdemokratické noviny o istom socialdemokratovi vyslancovi:

Socialdemokratickí veľpriemyselníci neráz nevernými sa stanú svojim zásadám, keď ich robotníci neprestajne sa zľazujú na dlhý čas roboty, na nízky plat za robotu.

V Hamburgu ku pr. v jedno ráno darmo čakali robotníkov obchodu pekárskeho spolkového; vypovedali, pretože vraj o veľa horšie im tam bolo, nežli u súkromného pekára.

O Stetline zas tá povest sa rozniesla, že socialdemokrat vyslanec Herbert, ktorý bol spolu i majiteľom tlačiarne a redaktorom novín, že nevedel sa srozuemeť s jedným vsadzačom; keď ale vsadzači na spoločnej porade usniesli sa, že mu prednesú tú vec; on len tak s polpleca im odsekol, že do jeho súkromných záležitostí nikoho nič nenie.

Toto zasadnutie za protizákonné vyhlásilo to jednanie spolu ale i svoju ľútosť vyslovilo nad tým, že ich starý a verný privrženec u socialdemokratu Herberta tak zle pochodil.

V takomžto smysle písaly časopisy aj o zasadnutí (22. júna r. 1897.) spolkového socialdemokratického obchodu pekárskeho:

V tomto spolku po dakoľko mesačnom jestvovaní ducha držal len reklam novín; vo všetkom babylonský zmätok panoval.

V nevyslovnej miere hlásali lásku k ľuďom, povedomie povinnosti, usilovnosť, vernosť,

spolahlivosť, — a teraz všade je len nenávisť, sebeckosť, svada, závisť a šudárstvo.

Úd spolku Kunkel v tom obviňoval predsedu, že si nevšíma uzavretia údov, úda Scholza ale k poriadku zaviedol, že nerečnil dľa jeho chuti, ba búril ostatných údov, aby čím skorej vypratáli Scholza.

Predseda navrhoval, aby dovolili robotníkom aj v nedeľu pracovať, z týždňovej mzdy ale stiahol robotníkom 3 marky (2 zl.), lebo vraj nenie výnosu v obchode, vo svätodušný pondelok ale sebe si narátal mzdu, ostatným robotníkom ale nie.

Úd Scholz ponosoval sa na správcu obchodu Kaspera, že neľudsky zachádza s robotníkmi, nenakladá s nimi socialdemokraticky.

Socialdemokrata Lubeil mestský kommissár ale predniesol, že v knihách obchodu je veľiký neporiadok, tomuto cigáňskemu hospodáreniu vraj koniec treba spraviť; predovšetkým ale predstavenstvo treba shodiť.

Dvom dozorcami (!?) do tváre šplechli, že kradnú z pokladnice, ba ešte i s lifrantami múky sú srozuemeť, proti ktorým nevedeli sa v dostatočnej miere vyponosovať členovia.

Na jednom neskoršom zasadnutí správcovi obchodu na oči vyhodili, že takú planu múku má, že chlieb z nej pečený je súcim len pre svine; robotníkov vycicajú; a jestli títo neskáču, jako im oni kážu, potom majú čo trpeť.

Výbor mzdu regulujúci si nevšímajú.

Inokedy zas, keď vytvorili prednášajúci výbor zo zasadnutia, uznali, že veru není sú veci v poriadku, pekársky obchod je lomený smrteľnými kľúčami atď.

V Berlíne aj socialdemokrati hudbári si založili spolok, lenže toto ich namáhanie skoro až veľmi zle by im bolo vypálilo pre nespoľahlivosť predstavenstva, ktoré v záujme svojho vrecka pracovalo.

No porovnajmeže s tymito socialdemokratickými kúskami ľubozvučné heslá bezbožného Bebela: „Vznešená jednomyselnosť“, „rovnosť“, „sloboda“ atď., a môžeme povedať, že je to len taká reč: „Kam vietor, tam plášť.“

V jaseňi r. 1895. dvaja insterburskí socialdemokrati vystúpili zo spolku súdruhov.

Prečo sa to stalo, to sami sdelujú vo svojom osvedčení.

Sú to síce známe kúsky figliarske, predsa ale zaujímavé z úst privržencov.

Socialdemokrati — znejú ich riadky — hory-doly by svalili na mravnosť terajšej spoločnosti.

Či by sa ale neoplatilo už raz opísať aj mravy socialdemokratov?

Veru by mal čo opisovať človek.

Päťou sa bijú v prsá a tak vreštia, že každý môže slobodno vyjaviť svoju mienku; a veď zkusenosť hovorí, že je to len pokrystvo.

Nech by sa len opovážil kto povedať také dačo, čo sa protiví záujmom buďto celej strany, alebo len jednotlivých socialdemokratov, veru by ho nemilosrdne vyplatili bez peňazí tak, že by mu druhý krát odišla chuť od užívania práva slobody.

Na zasadnutiach strany neukrotiteľnou dôslednosťou ztláčujú protivné mienky, ba neráz sa neľakajú ani ohavných prostriedkov pomlavy a osočovania.

Taká strana, ktorá ani vo svojom vlastnom lone nenie v stave poriadok držať, a v ktorej sa až tak hemžia kujoni a loptoši, v ktorej každého len vrecko vedie, taká strana nenie v stave spoločnostný poriadok uviesť.

Čo ten cilindrový kabatový vodca socialdemokratov dbá o chudobného robotníka, nech len on má čo jesť a piť.“

Zástupcovia robotníkov, ktorým záleží na položení robotníkov, sami uznajú, že socialdemokrati sú nebezpeční buriči sebeckí a iným nepriateľskí.

Najväčnejší vodca robotníkov londýnsky Ján Burns, výchytný to vyslanec krajinský nedávno to povedal, že socialisti sú tí najhroznejší nepriatelia robotníckeho ľudu.

Bezbožní a všetkej milosti zbavení socialdemokrati nesvedomiti radi by dali iným zesť svoje bláznivé huby.

Nakoľko sa ich chránia ale oni sami, to vysvitá z riadkov jedného nemeckého kat. časopisu, ktorý toto píše:

Karola Maxa priateľ, ktorý vlni zomrel, Fridrich Engels, apoštolom bol iných v zakladaní strany socialistov. A tento praktičný fiktus socialdemokrat pol miliona mariek zanechal svojim dedičom (asi 680 tisíc zlatoviek).

Čudná to vec, že ubohí proletári — lebo však týmto menom sa chvástajú socialdemokrati — tak bohatého človeka poverili, aby bol ich vodcom.

Žid Singer, dr. Aaron, Dietz, Bebel; títo socialistickí vodcovia všetci sú boháči.

Vodca uhorských socialistov ale Várkonyi v Budapešti má už štyri domy.

Liebknecht má ročite 4500 zl., Schönlauck 4000 Fischer 3500, Auer 2600 zl. ročitého dôchodku.

Či títo socialistickí vodcovia naozaj túžia za tou blaženou dobou, v ktorej by ich domy a veľké dôchodky, slovom ich masné hrnce,

ktoré doposiaľ tak chutno vylizovali, do vlastnosti štátnej prešli?

Aj úradníci tej strany poďakujú sa, keď redigovanie novín, zastávanie úradu tak bude platené, jako zametanie ulice.

My aspoň nemôžeme si iné myslieť o ich namáhaní, lebo však na všetky strany vytrubujú, že boháči z krvopotných mozol chudobných si nadobudli svoje groše.

Aj v iných krajinách millionári sú najkrikľavejšími vodcami socialdemokratov.

Náruživostne vystupujú proti boháčom; a veď oni sami nechcú rozdeliť svoje veľké imanie medzi chudobou, od ktorej ešte sami dôchodok majú.

V júli r. 1896. takúto zprávu sme dostali z Frankfurtu:

Manickí socialdemokrati skrze predsedníctvo strany oslovili vyslanca Locsta, aby behom troch dní zaľakoval, pokiaľ ho ináč zo strany vytvorí. Príčinou toho to bolo, že ruka Locsta je veľmi lepkavá.

Ejhľa nový obraz socialdemokracie!

Jurko Sándorffy.

neohrožený ľudák.

Do pozornosti.

Ponevác medzi cten. predplatiteľmi mnohí sú, ktorým predplatok už dávno vypršal, bez toho, že by boli zaplatili a znovu si predplatili; úctive prosíme týchto všetkých, aby to čím skorej učinili ráčili. Ponevác teraz je už ľahšie vyhoveť našej žiadosti a prosbe, lebo však žatva je už tu; nebude nám to nikto zazlievať, že touto prosbou sa obraciame k ct. predplatiteľom. My veľké výdavky máme, zaoberáme expediciu, tlačenie, redigovanie, čo všetko veľa nás stojí, a čo len v tom páde môže vystať od nás, jestli i ctení predplatitelia budú sa usilovať svojej povinnosti zadostučiniť čím bedlivšie.

Vydavateľstvo „Kresťan“-a.

V Budapešti, VIII. József-körút 35.

S hocakou záležitosťou Kresťana týkajúcou sa sem treba obrátiť. Priatelia ducha kresťanského, prívrženci ľudovej strany nebudú len s tým spokojní, že sami si predplatia na Kresťana, lež usilovať sa budú i druhých a to čím viacerých k tomu nakloniť.

Predplatná cena:

Na rok 2 zl.

Na pol roka 1 zl.

Na štvrt roka . . . — 50 kr.

BESEDNICA
Nech žije Ján Molnár!

*Sem sa spolubratia Uhorska nášeho,
Sem pod tú zástavu ľudu kresťanského!
Kto nechce uvädnúť, jako ruža v puku,
Nech stane do radu, a podaj nám ruku!
Krajina Uhorská, ty si naša mati,
Chceme ti byť verní, bo si nám v pamäti.
So sv. Štefanom pevne súhlasíme,
Uhorskú vlasť našu brániť si budeme,
Za právo, slobodu ľudu nášho stojme,
Odstrašiť sa čertom nikdy neprivoľme.
Dokiaľ sme v Uhorsku rovnoprávne žili,
Rovným horlením sme nepriateľov bili.
Dokiaľ surový duch tunák nepoznali,
Čertov liberálnych a jejich ohavy.
Sväté požehnanie tunák spočívalo,
Ľud náš sa dobre mal, bo sa v Bohu žilo.
Náš cieľ je: s národmi len svornosť jediná,
Tak len kvitnúť môžeš Uhorská krajina
Za ktorú žiť, umrieť je nám vždy po vôli,
V nej si brániť vieru, vlasť a jej údolí;
To je naše heslo, ľudu môj milený,
To je naša žiadosť, naše obľúbení.
Ty stránka ľudová! ty si nádej naša,
K tebe sa duša má svätým citom znáša,
Spravodlivosť tvoja ku tebe ma volá
Rodinu národa ona v sebe chová.
Osvietený Molnár, vodco strany lejte
Blaho ti želáme v položení tomto. Vivat!*

P. Dom. Michal Kessereö.

Z r o n e n ý.

Abkár, čo mladý šuhaj vždy sa rozhadzoval, do jakejkoľvek spoločnosti prišiel; on chcel hlavný zástož hrať pri všetkom. Tak sa zazdávalo, že sa mu to aj podarí. Jeho kamaráti ustupnejšími boli, ako on, a nemali toľko smelosti, že by sa mu boli proti postavili; a preto kapitálne hral to, čo pred sebou mal. Keď dokončil školy, nezmenil sa; aj na ďalej zostal tým istým, bár postava jeho sa celkom premenila. Bol celým obrom. Kdekoľvek prišiel, vynikal postavou svojou a smelou rečou, tak, že každý sa bál s ním do potyku prísť.

Nebolo tej príležitosti, pri ktorej by nebol rečnil; už si to myslel o sebe, že nad neho niet múdrejšieho človeka, bár v opravdivom smysle slova mnohí vynikali nad ním. Jedno mal, čo málokedy je dobré pre človeka: že rozprával bez prestania. Podobným bol

tým babám, ktoré lomotujú jazykom bez všetkej príčiny a na ostatku sa povadia. Jest pravda, že sa on nepovadil s nikým, ale každý ho mal v žalúdku, a pri najbližšej príležitosti by ho bol na pasek sveta obrátil. Zdvorlivosť mu chybovala najviac. Bol veľmi dotieravým; tak sa držal, ako ten žid, ktorý sa nedá odohnať dotiaľ, dokiaľ od neho niečo nekúpime.

Štefan Abkár často rozmýšľal o tom, ako by sa on chýrnym mužom stal. To, čo doteraz preukázal svet, bolo všetko málo; on sa chcel pred každým skvieť, ako slnko medzi hviezdami nebeskými. V tomto ho napomáhal jeho priateľ Ponkaš. Keď pri istej príležitosti rozprávali sa spolu, jako by si oni všeobecnú vetu získali, rieknul Ponkaš:

— Vieš môj milý Štefan, čo urobíme?

— Nuž čo? Poved!

— Ty máš dobre podrezaný jazyček, si aj múrým, nad každého vynikáš: dobre by bolo, keby sme my držali nejaký poučný večierok, a ty by si rečnil „O napredovaní terajšej vzdelanosti.“ Ty vieš tak krásne rečniť! Jaké milé to bude!

— K tomuto som ja kedykoľvek prichystaným; ale jako by sme to sriadili?

— Veľmi dobre. Ja povzbudím všetkých vzdelaných a osvietených ľudí, a ty budeš potom u mňa prednášku držať. Toto fa povzdvihne tak, že tvoj chýr sa roznese po celej krajine. Veď máme mnoho novín; a ty keď vystúpiš, môžeš sa stať tak výborným mužom, že časom fa bude každý spomínať.

— Kapitálne! Na takúto zdravú zásadu som ešte neprišiel.

— Lebo sám seba neznáš. Ty nechávaš na úhore krásne talenty, s ktorými by si mohol mnohých oduševniť, povzbudiť, a na pravú cestu terajšej vzdelanosti priviesť.

— Jak sa ty postaráš o to, večným priateľom mojím budeš; ja fa nezabudnem nikdy.

— Môžeš byť istým; ale musíš rozum do rúk vziať, aby všetko milé, pochopiteľné a dôkladné bolo. Daj aj mne príklad pekný, aj ja fa budem nasledovať.

— To sa mi ľúbi, Károľko! Odteraz jeden druhého budeme napomáhať, a obidvaja sa postavíme na čelo všetkých vzdelaných ľudí.

— Veď to už tvoja príroda donáša, aby si všade v predku bol.

— To si myslím; tak veru rozprávať nebude nikto, ako ja.

— O tom ani reči; len sa prichystaj. Na dnes týždeň bude prednáška.

— Za tento čas sa prichystám kapitálne; a ty rob po predku cesty.

— Budem bratku! Len sa k tomu maj.

— So všetkými silami.

A Abkár sa veru aj chystal. Nemal noci, nemal dňa, aby niečo poriadneho mohol zhotoviť. Ponkaš mu pomáhal. Toľko kníh málo kedy videl jeho stolík, ako teraz. Čo sa jemu zdalo zlým, to napravil priateľ jeho; a tak ruka v ruke si pomáhali.

Na siedmu hodinu bola určená prednáška. Toľko všeličoho nasbieral, že mu to až ťažko padlo v hlave držať. A koľko sa natrápil kým sa to naučil. Už pred troma dňami recitoval svoju reč krásnu, a to často aj vo sne, tak že manželka jeho sa zľakla, že mu niečo chybuje. Keď sa dozvedela, čo to má byť, samá ho odhovárala od tohoto; ale ponač bol krutým, a k tomu aj ctibažným, o tom ani počuť. Mnohí známi jeho, ktorých prosil Ponkaš, mu prisľúbili, že prindú.

Sieňa bola krásne ozdobená. Stôl prikrytý s hodbáb-
nym presteradlom, dve sviece na bokoch, a stolica
taká, jakú professori na vŕeučelisku zvykli mať.

Už bolo všetko v poriadku. Ohlasy po stenách
mesta oznamovali, že Štefan Abkár veľa významnú
prednášku bude držať: „O napredovaní terajšej vzde-
lanosti.“ Abkár sa vyťahoval tak, ako by na nejaký
bál išiel; aj po ceste si opakoval mnohé vety. Keď
prišiel do veľkej izby Ponkášovej, bolo priam tri štvrte
na siedmu. Obidvaja očakávali hostov. Jakosi sa ne-
sobierali. So svojou neprítomnosťou chceli prekvápiť
Abkára. A toto sa im výborne podarilo; jako by sa
boli usrozmeli, ani jeden neprišiel.

Môžeme si myslieť zadivenie Abkarovo. Všetko
ho trápilo. Keď prešla siedma hodina, prišli dvaja
kňazi. Na týchto čudný pohľad hodil chodiac po
izbe. Neskôr sa ešte dostavili štyria páni. On bol
celkom bez seba; nevedel, čo si má počať. Na toto
by si predsa nebol myslel.

A z pohľadoch Abkarových poslucháčov bolo
vidieť, že žiadajú, aby čím skôr rečnil; oni zaplatili
vstupne, tak mali aj právo k tomu, on bol celkom
ztrateným. V mysli ho všetko trápilo; preklímal aj to
stretnutie s Ponkášom, ktoré ho malo k tomu priviesť.
A toto mu najväčší zmatok zapríčinilo. Rád by bol
začal už aj rozprávať, ale nemôhol. Prehovoril pár
slov, zostal stáť; neišlo mu to nijako. Takým bol,
jako by ho boli obarili. Obladnul; fahy jeho sa pre-
ináčily; zas ho hnev zaplavil, ale k slovu nemôhol
prísť. Bol celkom zroneným.

Poslucháči sa strašne smiali. Teraz ho predsa
raz dostali. V tejto zronenosti mu chcel pomôcť Pon-
káš, ale nemôhol; obidvaja zostali v hanbe. Odtiaľ
viac nemal chuti k rečeniu. To sa roznielo po celom
meste. O inšom nerozprávali, len o krásnej prednáške
jeho. On bol takým zničeným, že by sa nebol ani na
svet ukázal. A kto mu to zapríčinil? Jeho najmilší
priateľ; aspoň naňho sa najlepšie hneval.

— Ty si príčinou tohoto Károľ — riekol na-
hnevano — nech Ťa parom vezme.

— Čo by ja! Tomu je príčinou obecnosť —
odvetil Ponkáš — ktoré neprišlo. Čo môhla byť za
príčina, neviem. Že si ty bol strašne zroneným, to sa
dá vysvetliť.

— Nie len zroneným, lež zničeným na vždy.
Prstom budú na mňa ukazovať.

— Čo Ťa tam po tom! . . . Toto ti snáď osožiť
bude Ja som tomu veru aj rád, že to tak
vypadlo.

— Teda tak? No ďakujem ti, že si ma do tohoto
vohnal. Bol som zroneným, ale odtedy neprestanem
byť nikdy takým. Ty si mojím najväčším nepriateľom!

— A ty mojím najväčším priateľom. Teraz si Ťa
storáz lepšie vážim, ako predtým, lebo si poníženým.
Poníženosť aj keď budeš zroneným, ti osožiť bude.

— Viac sa s tebou nechcem rozprávať.

Odišiel celkom na vždy od kamaráta svojeho;
ten úmysel mal, že ho viac nenavštívi. Ten sa však
tešil, že ho takto dostal; lebo plán jeho sa nad mieru
dobro podaril. S týmto vyliečil Abkára; on zostal
celkom inšim človekom; viac sa nerozhadzoval. Ne-
bol neskôr zroneným, ale uznal, keď sa udobril, že
toto zronenie bolo jeho najlepšia pomoc.

Či zronený v poníženosť každého úctu si zís-
kal, nikdy ale nezabudnul na to, že tí, ktorí ho ne-
návidia, vždy najdu prostriedok ku šľachetnej pomste.

Ján Kempný.

OHÝRNÍK

*Tých všetkých ct. predplatiteľov,
ktorých predplatok už vypršal, úctive
prosíme svoj predplatok obnoviť;
tých ale, ktorí predplatili, preto ale
„Krestan“-a nedostávajú, prosíme
peniaze reklamovať na pošte, alebo
poukážku s tých peňazí nám poslať,
aby dľa miery spravodlivosti po-
kročiť mohli.*

Vydavateľstvo.

† Matka predsedy snemovne kraj. vy-
slancov. Vdova L'udevíta Szilágyiho, rod. Anna Lukáč,
matka to Dezidera Szilágyiho zomrela 15. júla v 80. r.
veku svojho vo V. Varadine.

70 rokov bol učiteľom v spišskom Menharde
r. kat. učiteľ Pavel Bélc; vyznačený bol zlatým kri-
žom; každý ho rád mal; 15. júla zomrel v 90. r. veku
svojho. Chorým nebol, a až do posledného času učil.

Falšovaná múka. Immerblum a Rozenzweig,
ružomerskí (židovskí) kupci aby planú múku za
drahé peniaze odpredávať mohli, napodobnili také ce-
dulky jaké má peštiansky valcový mlyn, a tak vrece
7-ni múky, — ktorá v iných sklepoch z toho mlyna
nižšie 12 zlatých nebola k dostaniu — po 7—8 zlatých
predávali. Toto bolo nápadné, kupci to oznámili
mlynu, mlyn vyslal svojho úradníka, ktorý so slúžnym
preskumajúc tie sklepy, žalobu za pravdivú uznal, a
v osadskom spolku 50 vriec takejto múky od Immer-
bluma kúpenej, kontrabantoval. — Toto nech slúži
k výstrahe riaditeľov potravných spolkov, jako sa
majú židovských kupcov varovať, keď prvé heslo tých
spolkov je: nefalšovaný tovar odpredávať. Či tá múka
nebola miešaná s gypsom alebo s iným na múku s
mletým kamenom, to dal preskúmať slúžnovský úrad.

Hladom zomrela v biharskej stolici 70-ročná
stará žena. Jednemu človekovi povedala, že už viac
dní nejedla, a chleba si pýtala od neho. Neskôr ju
najšli, ale už mrtvá bola. Nikto nevie, jako sa volá a
zkadiaľ je ona.

Sirky. Kde-že sa ich najviac minie? V Angli-
cku na každú osobu padne denne 8 siriek; čo do
hromady učiní 119 miliardov. V Belgicku padne na
každú osobu denne 7 siriek; vo Francúzsku 5, v
Rakúsko-Uhorsku 4.

Veľká krádež. Nesvedomitý pokladník sirot-
skej a tuteurskej kassy v Arade Ján Krivány ukradol
269 tisíc zlatoviek. Rozhorčenosť je nameraná zvlášte
proti dozorstvu. Ján Krivány je 40-ročný kalvín, a
teraz snáď už dakde na mori sa nachádza. — V Sta-
nislove zas akýsi Izák Rotter (nevieme, či má krstný
list) ukradol 24 tisíc zl. — V Tuzle ale Edvard Vucst
tiež ukradol veľkú summu. Ejhla duch výchovy bez
Boha a bez svedomia!

Čudná smrť. V budapešianskom Jozefove Ilonu Gregorovičovú, rod. Alda krvou zaliatu mrtvú najšli. Lekárske vyšetovanie a skúmanie koniec vzalo s tým presvedčením, že tejto chuderke žila sa roztrhla v pľúcach, následkom čoho krv ju zaliala, a tak zomrel musela. Pán Boh daj tejto chuderke svetlo slávy večnej, lebo ona veľkou horliteľkou bola kresťansko-ludových zásad.

Vrabci v Amerike. Američania hlavu si lámu nad tým, ako by sa im podarilo vykynožiť vrabcov. V Amerike nebolo vrabcov; lež z Európy ta doniesli 8 párov, ktoré sa v hroznej miere rozmnožili, lebo je im tamajšie podnebie veľmi príhodné. Kto preukáže, že on najviac vrabcov vykynožil, ten odmenu dostane.

Smelý bojtar. V Erdővidéckych horách ubýdila sa celá familia medvedov. Vždy spolu chodili na korysť. Jednúc ale poblúdl jeden z mladých a zašiel si do pitvora bojťára Juraja Šándora, ktorý práve žinčicu pil. Na šťastie obzre sa a vidí chlpaté zviera za sebou; hneď vedel, že je to mladší medveď; zahvízdol na psov, ktorí sa do medveďa dali; aj on sám im palicou pomáhal; naraz ale medveď sa chce naňho vrútiť; lenže psi ho držali za hvôst a za uši; bojtar odskočí, chytí sekeru a rozštíepil medveďovi hlavu. Teraz hľadajú aj ostatných členov tejže familie medvedej.

Vrahovia pytliači. Vo Fekete Győrösi (biharská stolica) štátny hajník Štefan Móc vyšiel z domu a stretol sa so sedliakom, ktorý hneď útekem šiel do dediny a nalakal manželku Štefana, že ešte v noci zabije jej muža. Večer vyzliekať sa začal hajník, keď naraz ktosi strelí, hajník ale na zem mrtvý padne. Šesťnásť brokov vošlo do jeho tela. Sedem sirôt zostalo po tom chudákoví.

Utekáč-Salajka (gem. st.) 10. júla o pol 12. pred obedom pri pálenke sa obesil jeden otec nádeník menom Jozef Gubačka.

Od strachu onemel Alexander Böhm levočský obyvateľ. On totižto práve domov šiel, keď veľká búrka sa ztrhla; vedľa neho ale hrom udrel; čoho sa on v takej miere nalakal, že hneď onemel.

600-ročné žito. V obci Fegyvernek rečenej robotní cigáni najšli dve jamy s pokazeným žitom. Hovorí, že to žito tam ležalo od tej doby, čo túto krajinu tatári (ale nie terajší liberáli) pustošili, čo sa v XIII. storočí stalo.

Najväčšie utočístie (ústav) pre deti je v ruskej Moskve; tam totižto 7000 detí má miesto. Opatrovnic je tam 500, lekárov ale 26. Od tej doby, čo toto utočístie jestvuje (150 rokov), pol milióna detí bolo tam zaopatrené.

Choroba lichvy. V aradskej stolici zriedkavá choroba lichvy sa zjavila, ktorá z toho pozostáva, že rožnej lichve na mnohých miestach oči sa zapálily.

Americké peniaze u nás. V r. 1898. poslali americkí Uhri domov 6 mill. 900 tisíc zlatoviek; samí Slováci poslali 5 mill. 400 tisíc zlatoviek. Toho roku pre vojnu menej pošlú, ale i preto, lebo Amerika prekážky počína stavať do cesty vystaňovalcom, ktorých je s roka na rok mien.

65 tisíc zl. ukradli Fridrich Schreiber a Viktor Schrömmel. Trojnásobné vyšetovanie to nebolo v stave odhaliť, až konečne štvrté prospešné bolo. Táto viedeňská sporiteľňa môže byť povďačná Luegerovi, že si všimol tie bezmenné listy, v ktorých mu to šudárstvo sdelené bolo.

Vituz hajník. V nogradskej obci Verőczi nedávno prechádzal sa plukovník D. i s paňou troma deťmi v hore, keď zrazu skočí hajník pred deti a prínúti ich flintou, aby postály. Obratnosť plukovníka prekazila náhodu; hajník ale, ktorý si taký nepekny žart spravil, odovzdaný je patričnej vrchnosti.

Trest Boží. V D. Késmárku Jozef Curkó bez sobášu len tak na veru žil s Rozaliou Aucnauer. Jedno dievča splodili, o ktoré nemali veľkú starosť. Curkó zunoval frajerku, ktorú i s malým dievčaťom odohnal od seba. Táto nemala čo jesť, len dievča hodila do studne; ktoré ale o dakoľko dní voda na vrch vyhodila. Rozalia je už v žalári; a koľké devy si nevšímajú hlas svedomia, duchovných a bohobojných ľudí; prídu o poctivosť, o česť, ba neráz i o slobodu.

Mudrovanie socialistu. V jednej trafike díva sa jeden socialist, ako istý pán preberá v cigarách a povie mu: Pane, aj mne by ste mohli dať z tých cigár. — Pán mu dal dve reknúc: Tu máte, priateľu, zo srdca vám ich dám; lenže prečo ste pýtali odo mňa? — Od toho pýtam, kto má. — Tak? divil sa pán. — Veru tak, lebo ja som socialist. Keď socialist chcel si zapáliť na cigaru, tam stál i jeden sedliak, ktorý mu povedal, aby sa predelili. — Čo som blázon, odvetí socialist. — Pán sa ohlási, že to veru nenie pekne. — Socialist ale odvetí: Svoje len nedám; však som ja socialist, tento ale je sedliak, jeden druhému nič nedáme, my len od druhého žiadame.

Samovrah bursár. Pavel Schellenberg, správca to banky Schellenbergovej a Kreyserovej zastrelil sa; následkom veľkých ztrát to učinil. Hja keď ani bursa nemôže urobiť človeka blaženým.

Zápas s bujákom. Nedávno sa to stalo, že bojtar Jozef Ružinsky v kenheckom chotári syna nechal pri lichve, lebo on odísť musel. Sotva sa vzdialil, ten chalan vytiahol červenú šatu z vrečka a ukiazoval ju bujakovi, ktorý do tej doby celkom ticho sa pásol. Keď bujak zazrel šatu, počal revať. Chlapec ďalej ho hneval; bujak sa doňho rozbehol; chlapec palicou sa bránil, preto ale ďalej ho drážil. Zrazu ale rozbehne sa bujak, chalana prepichne a tak hrozne postúpil po ňom, že lež ho do nemocnice zanesli, vypustil ducha. S lichvou nenie hodno žartovať.

Fabriku Michala Treskoňa na hospodárske stroje, odporúčame do pozornosti našich ct. čitateľov, jeho oznam je tak v minulom ako v budúcom čísle našich noviniek k čítaniu. Objednávky sa majú adresovať: *Michal Treskoň, Nagy-Bittse (V.-Bytča) Trencsén megye.*

DOFISY.

Vážna Redakcia !

RADOŠOVCE, 1898. 10. júla.

Dlhší čas pozastal som, jakým takým dopisom sa ozvať z okolia nášho. Je pravda, že utlumené sú už boje naše politické a včul nazývame spolu v kresťanskej láske. Politická vrchnosť nám nielen pokoja podáva; lež za cieľu primerano vidí nie ždarchaf; ale priateľstvom získať to; čo samá zkazila. Je čas prímeria. — Z ohľadu však kresťanského podáva sa nám tu i tu príležitosť, nie sa ocháňať, lež povzbudzovať sa, nielen vo viere; ale smelo ukázať, že sme opravdiví a nie zdánlivo umrtení katolíci. Potešiteľné je to sa podívanie na statný ľud nábožný kresťanský. To sme zkusili na slávnosti sv. Petra a Pavla v chráme našom Radošovskom; kde shromážené bolo do 8 tisíc nábožných veriacich z okolia; pri príležitosti vybavovaných primícií dôst. pána pátra Jozefa Polák z rádu v. o. kapucínov; ktorý zaumienil v sebe, prvú s ätú obeť nekravú vzdať Pánu v svojom rodisku. Bola to slávnosť veľkolepá, ktorá u nás od 42 rokov sa nevybavovala. V sprievode válné zastúpeného duchovenstva a množstva veriacich, pri hlahole zvonov, kráčal novovysvätený p. primíciant z domu krstných svojich; zronený na duchu nad tak prítomným mužstvom ľudu; do chrámu Božieho, konať prvý krok k oltáru Božiemu. Obetoval prvú nekravú obeť Pánu pod vedením nášho milovaného p. farára J. Buczko; ktorý otcovsky sprevádzal výkon obradný obety mše svätej. Po slávnostnom výkone, veľkodušnosťou nášho p. farára pripravené pohostinstvo došlo nás všetkých. Ze sme sa ale účastnými stať mohli tak vznešeného u nás obradu Božieho; prislúcha česť a vďaka jeho krstným rodičom, domácnosti, a rodine jeho. Pán Boh daj, aby to bolo ku nášemu dušnému sraseniu.

Druhý potešiteľný výjav náš je, že utvoril sa u nás spolok úverkový; kde spojenými silami účinkovať chceme proti zderstvu a úžere. Stali sme si do boja všetci a vidno vopred, jak zdarne účinkovať budeme. Podobne založená bude i sypáreň obylná; ktorá umožní kryť časom nedostatok a biedu chudobného ľudu. Druhý je: že sa tak priveľmi stará o nás, náš p. slúžny; ktorý z kruhu nášho chce nám vytrhnúť p. notára; ktorý možno povedať je vzdor nad inými okolnými notármi a nahradíť nám ho chce takým, ktorého inde nechcú a účinkovaním svojim odstráneným byť musí z úradu svojho. To má byť tá odplata nášho p. slúžneho za násilnosťou odstránených už vyvolených údov stolického výboru; jeho väčšina si zvolila. Keď dovolí ráči ct. Redakcia budúce zase viac. S Bohom.

Párovčan.

ZVOLENSKÁ LUPČA, 20. júla r. 1898.

Velactená Redakcia !

So zvedavosťou bereme náš oblúbený časopis do ruky, zvlášte preto, čo nám on donesie dobrého, Bohu žiaľ tento rok nám je nie veľmi potešiteľný, so všetkých strán vlasti našej počujeme hlasy bedákania čoho sme aj my účastní ostali, poslednie dni v júni premenily sa všetky naše nádeje na dobrú a veľa

výdatnú žatvu, no človek mieni, Pán Boh mení; tak sa aj teraz stalo, keď sa ale človek rozhládí po svete, musí uznať, že sme hodní takeho trestu, keď pozorujeme, ako svet hynie mravne, ako je prekypený už celou zlosťou: neznabožstvo so dňa na deň sa zmáha, nábožnosť upáda, veď je ťažko najst' čisto kresťanského domu, akéhokoľvek náboženstva, a tak všemožní Hospodín nás musí trestať hromobitím, búrkami, ktoré zachvacujú celé chotáre, stolice, ba i krajiny, čiastkami krupovec švetku úrodu na vnivoč obrátil, kde tu oziminy a jariny povielil tak, že teraz, keď už počínajú prerastať trávou, ani temer nerozoznať, čo je tam zasiat. 22 ho júna u nás od hromu zhorely gazdovské budovy, ktoré síce na boku stály so shromáženou ešte starou a novou krmou, ako aj vyplnenie materiálom garbiarskych svrčinových a dubových kôr, zásoba veľ. á, značná škoda z väčšej čiastky poistená.

Panuje ustavičné daždivé počasie, čo veľmi prekáža obrábanie sena na stranách našich, ba už aj mnoho sena pohnilo, pritom všetkom krmy pre dobytok budeme mať dosť. Pri pozornom vychovávaní dobytku môže tiež značný dôchodok utrpieť v hospodárstve; práca tá sa značne odmení, keď ju pilňujeme, tiež venujme pozornosť pri odpredaji a kúpe, používajme častú príležitosť poskytnutú pri najbližších jarmokoch, obzvlášte ich nezanedbávajme, dajme pilný pozor na ich termín, aby sme sa darmo neunovali a čas nemrhali, keď aj s času na čas sa nám nezdarí, nezúfajme, zachovajme porekadlo „čas platí čas tratiť“. Kde prihodných miest jarmokov nielo, hľadme si tiež zariadiť, veď s tým kvitne priemysel a hospodárstvo, keď si to niektorá k tomu prihodná obec zariadi, občania takých obiec ktoré sa temer nie prístupne na výdržovanie jarmokov, jich podporujú, jarmcky nezameškajú, ale ich ochotne navštevujú, je všetko k dobrému, ako porekadlo hovorí „čo nekúpiš, nelutuj.“ S Bohom.

Lupčan.

LUČKY, 10. júli 1898.

Velactená Redakcia !

Ráďte týchto pár riadkov v našom „Kresťan“-ovi uverejniť, aby ich prečítal náš Slovenský ľud, poučiť sa môhol, jako má vopred kráčal tak v duchovnom, jako aj v obecnom živote

V našej, dosť malej obci ľud už skoro celkom prišiel na povedomie povolania svojého. Prekvitajú tuná pekné mravy, za čo obzvlášte vel. p. Andrejovi Bážik, kňazovi to ovečky svoje milujúcu a ľudu celkom oddanému veľká buď vďaka! Ľud náš je opravdivý ctiteľ prebl. Panny, čo aj to svedčí, že teraz viacerí, obzvlášte ženy, pútom cestovali na levočskú horu, by si od „Pomocnice Kresťanov“ potešenia vyprosily v svojich ťažkých prácach.

Dedinku našu pekný poschodný dom bude onedlho ckrašovať. Náš vždycky viac a viac vzdelávajúci sa ľud už od dávna namáhal na tom, by si také budovisko môhol nadobudnúť, v ktorom by svoj prázdny čas osožne môhol stráviť, jeden druhému dobrou radou poslúžiť na mesto toho, žeby, — obzvlášte v nedelu — v krčme vysedával, a tam duševnú i telesnú skazu si zapričiňoval.

Takto by to malo byť aj inde na horných vidiekoch, kde je najviac krčma a tá čertová vódka príčinou biedy! Daj Bože, by tak bolo!

Jeden občan.

PAPFA (prešp. st.) 14. júla 1898.

Vážení pán Redaktor!

Prosím za odpustenie, že vás s mojím dopisom obťažujem na žiadosť viacerých už som mal skôr písať, ale čítal som v „Našej Nádeji“ článok, „Čo je katolícky kňaz“ lebo za dobrých kňazov sa máme modliť, odporúčal nám aj náš bývalý p. dekan. My sa aj modlíme, ale keď teraz nemáme žiadneho duchovného. V „Krešpane“ 3. júla stálo že vlb. pán Františ Bleszkány donde do Lányi za administrátora každý sa radoval a túžebne čakal, ale on vraj už ztratil chuť.

V nedeľu mnohí sa radili a pýtali sa aj mňa, že kedy už dostaneme p. farára, ja som hovoril, že vd. pán dr. Janda bol tu obzreť si túto sám; lenže túto dvojctihodnosť nepoznal nikto, že je to p. Janda, znamenitý redaktor.

Bárs koho osv. patronát nechce, ale keby taká osobnosť, jako dvojctihodný p. redaktor túto faru zaujal, hej! bár aj osobne ich neznám, ale podľa článkov „Krešpana“ a „Našej Nádeje“ a „Lurdskeho kalendára“ súdím, že znamenitého duchovného otca by sme dostali, úprimne hovorím, že by sa mu tu tiež zaľúbilo; lenže v tejto veci tiež je „sebestvo a závisť“, mohol bych aj viac písať, ale lepšie mlčať, jako zle hovoriť, lebo „Našu Nádej“ s článkom „Nehovárať a nepomlúvať“ priam pred sebou. Keby ale vedel ten pány jakou radosťou by obydvie obce prijal, jeho velebnosť, žiadne odmluvanie by neosožilo, za odpoveď prosím bárš jako na krátko, keď ináč nie, v odkazoch redakcie.

Ostávam váš dobre prajúc ponížený sluha

Františ Lúza *)

*) O odhovárani ani reči nenie, len dvaja bpeštianski páni to činili, ktorí chcú, aby si terajšie väčšie pole účinkovania podržal. Tak bude, jako Pán Boh dá, ktorý aj o vás má starosť!
Red.

Prosté a figliarske nápady.

Velký to div.

Janko: Otiecko, je to pravda, že som sa ja v Turci narodil?

Otiec: Veru hej.

Janko: A matka v Jagri sa narodila?

Otiec: Veru tam!

Janko: A vy ste sa kde narodili.

Otiec: Na M rave, za hranicou.

Janko: Predsa je to len veľký div, že sme sa tak sišli.

Neponáhľali sa

Kto zomrel u vás?

Nuž s'ará matka.

A dlho bola chorou?

Dost dlho.

A či ste volali lekára?

Doposiaľ nie, keby a'e horšie bola bývala, boli by sme volali.

Pán: Janko, povedzte, ktorý kôň kaš'al teraz.

Paholok: Prosím ponížene ja.

ODKAZY REDAKCIE.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Kreštan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uvereniť v najbližšom čísle.

F. Luža v P. Váš bývalý dôstojný mi ešte chuť dodával. Váš previed a neprajnosť; netreba hneď hocčo uveriť. — Zvol. Sv. Ondrej. Ako-že by nie? — Spravodlivý v Niži. To je už starodávna vec, že nikdy sa nenasytí ten, kto za pravdou a bohatstvom túži. — L. N. Nedôverujte v ňom, ponač kto vám rád pri-náša noviny, ten ich rád aj z vášho domu vynáša. — N. L'upča. Ja sa tomu nečudujem, lebo to už i môj dedo vedel, že jako med sladkému priateľovi netreba úplne veriť a dôverovať. — Jozef Kapik. Každému vtákovi jeho hlas sa páči, a každá liška svoj chvost chváí. — Višnove. N. K. Len o sv. trpezlivosť proste Boha, ponač netrzeplivosť v trápení horšia je, nežli samé to trápenie. — Piešťany. Veľmi vďačne. Aj druhý raz. — A. Havetta (3 kor.); Štefan Kurali (2 kor. 60 hal.) a A. Kovarik (2 kor) sme prijali a na patričné miesto odovzdali, eše 15. júla. Pán Boh zaplac. — Mnohým. Ponač sbierka milodarov na ciele slávnostnej poklony 15. júla zatvorila sa; neskôr ďalšie milodary nazpät' sme poslali, lebo iráč galibu by sme mali s policiou, ktorá i tak zaviedla tresné vyšet-rovanie proti drovi Jozefovi Jandovi, že sa na tú sbierku chytil; no strachom sa on nenaplnil, lebo nemá prečo. Slovom kto bojuje; nerá pokoja. — Jožko Lapaj v Trebaticiach. To sa tak stalo, jako sme vám pred rokom povedali. Škoda, že ste tak ďaleko, dačo by sme vám pčseptali. — Štefan Anđel. Na chlieb sv. Antona neprijímame a nekvitujeme milodary, a práve preto tie vaše 3 zl. poslali sme denníku „Alkotmány“, ktorý ich patričným odovzdá. — Jožko Špekulant. Osnova vášho dopisu bola bez počiatku a bez konca; nemajte nám tedy za z e, že sme tomu dopisu nedopriali miesta v Krešpane. — Ján Žil. Vy ste mlčali; s tým ste len nás trestali; za chyby expedície my nemô-žeme. — Tom. Fiala. Majiteľ-redaktor „N. Nádeje“ je Varga vo Vacove. K tomu sa treba obrátiť v takej záležitosti, postarali sme sa ale, aby váš list dostal sa do jeho rúk. — Ján Kulifaj v H. Vaše písmo je také špatné, jakoby ste na jedno oko slepý boli. na druhé ale nič nevideli. — Jurko Šándorffy v Lek. Vaše mod gy a pero sú nevyčerpatelné, mnohí sú zvedaví, kto ste vy; no nech hádajú, majú-li dost času Necpúšťajte nás — Št. B. spoljár. Nevieme, či budeme môcť byť zástupcom toho spolku; po ďakol-kých dňoch ale celkom istá odpoveď si zaskočí k vám. — Čachtice R. R. Nedajte sa. Povedzte, že každá palica má dva konce; lenže s hrušim vy podajte.

Kreštania!

kupujte len u kreštanov!

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondenčnej karte nepýta druhé, lebo to je urovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný urobiť každý poštový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direktcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osoh, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ahkornaysine

Knižná polica.

Svätý Jozef. Soslovenčil dr. Jozef Janda. Vydal Spolok Sv. Vojtecha.

Hora Levočská. Napísal Ján Straka. V Košiciach. Cena 15 kr. Vrele odporúčame.

Mesačník „Naša Nádej“ rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne.

Brezňové kvety (Milostné pražské Jezulátko) vydal kamelitský kláštor (Bpešť, VI. Huba u. 12). Cena utešeno v plátne viazaného a vyše 100 strán obsahujúceho výtisku 30 kr. Vrele odporúčame.

Príprava ku sv. spovedi a prvému prijímaniu. Poslovenčil dr. Jozef Janda. Cena viaz. 15 kr.; broš. 10 kr. Vrele odporúčame toto výborné dielo, ktoré *Lujza Cery* v Budapešti vydala.

„Veľká Novina“, čili la saletteské proctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom sdělila. Cena 25 kr. — *Veľká pliaga sveta*. 120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliašom a Henochom, opisuje i to, v jakom tele budeme vzkriesení, kde budeme bývať, čo budeme jiest atď. Cena 70 kr. — Tieto diela razom objednané stoja 75 kr. Vrele ich odporúčame.

Slovenský divadelný ochotník III. sväzok *„Strýdža zpod Hája“*. Turč. Sv. Martin.

„Hej Budúci“, komická črta v jednom dejstve. Fr. Drnkáčovi venuje Jozef Gr. Tajovský v Ružomberku.

„Hlas“, mesačník, dr. Pavel Blaha v Uh. Skalici. Cena na rok 2 zl. 50 kr.

Časopis museálnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík. Dvojmesačník. Cena 1 zl. Vrele odporúčame.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie**. Pšenica (žito) banátske 00—00. — Od Tisy 10.60—12.80. — Od Pešti 10.55—12.75. — Zadunajské 10.60—12.80.

Raž 8.00—8.15.

Jačmeň na krmenie 5.50—6.00. — Do pálenice 0.00—0.00. — Na pivo 0—0.00.

Oves 8.50—8.90.

Kukurica 5.20—5.30.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
20.40	19.50	19.00	17.80	16.80	16.40	15.50	14.70
			7½	8			
			12.80	8.00			

Otruby fajnové 5.30, grobovité 5.20.

3. **Strovy**. Veľká biela fizula 7.00. — Malá 7.50. Hrach 13.00. — Pšeno 4.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.

4. **Semä na sojbu**. Červená jatelina 32—40 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 35—24 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 5.75—6.

5. **Hyd a vajca**. Kura 60 kr. — Sliepka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 3.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.50. — Vajca 6—7 kusov 20 kr., 46—47 kusy 1 zl.

6. **Svine**. Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—59 kr.

7. **Telce**. Živé 28—30 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.

8. **Masť a slanina**. Sviňská v sudoch 65—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 66—69 zl.

9. **Remeň** funtový od 14—18 kl. tercy 142—144.

10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. **Tefaciny** barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. **Potrava**. Seno. Lúčne seno 2.00—3.00 kr. — Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.90 kr.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický
cent stojí 6 zl. 50 kr.

**TLAČIAREN
SVÄTEHO GERHARDA**

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň
hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskymi
písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa
tlačí týka, od najjednoduchšej až do naj-
krásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knih-
stvr a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie roz-
posiela.

Hľadá sa hotový

bohoslovec,

ktorý by v trencianskej stolici u poriadnej rodiny učil je-
dneho chlapca v predmetoch I. triedy gymn. a druhého
chlapca v predmetoch I. triedy polgárky.

Reflektujúci nech sa v liste obratia do fary
predmierskej.

Oznam.

*Z hospodárskej školy vyšší 29-
ročný ženáč, ktorý výborne vie
písať, o miesto prosí.*

V trencianskej stolici v BOŠÁCI je

jeden mlyn

na štyri kamene napredaj, ktorý má vždy
istú vodu; cena mu je 1800 zlatých, alebo
do árendy dať, árenda ročitá je 120 z atých.

Ján Mičovic.

V Boššáci číslo 41.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE LEN VYDA-
VATEĽSTVO „KREŠŤANA“ PRIJÍMA.

Krajinský
sústredný sklad kresťanských potravných spolkov.

Budapešť, IX., Ferencz-körút 16.

Telefon 61-59.

Svätého - Gerharda

Telefon 61-59.

TLAČIAREN a VYDAVATEĽSTVO KNÍH

BUDAPEŠŤ, VIII. OKRES, PRÁTER-ULICA 44.

*odporúča sa na vystavovanie tlačových dielov a síce: týždenníkov,
kníh, cenostvorov obežníkov, povolání kariet oddania sa, tanečných
poriadkov, náročných oznamov v utešenej podobe a lacnej cene.*

Vidiecke objednávania hneď sa prevedú.

V živote nebude viac takej zriedkavej príležitosti za 3.75 zl. nasledovné výborné veci dostať.

20 kusov 3.75 zl. 20 kusov 3.75 zl.

1 Reform-anker-remontoirské vreckové hodiny, dobre idú s 3 ročnou garanciou; 1 opravd. goldinova refazka, 2 prstene zlatu podobné v najnovšej móde so simillbrillanty, 2 manžetové gombíky, jedna krásna brošňa pre dámy, 3 gombíky na prsa; 1 patentový gombík na krágel, 1 veľmi fajnová ihla na kravateľ; 1 držadlo pre tie hodiny, 1 vreckové zrkadlo v etui, 1 blúzová ihla, 1 ceruza, ktorá aj čo okrasa vyseť môže, 4 kunštovné veci, ktoré sú smiešne a ináč by 1 zl. 50 kr. stály.

Týchto 20 kusov do hromady stojí len

 3 zl. 75 kr.

Čo nezodpovedá očakávaniu, vďačne sa zamení a tak nič sa nereskiruje.

S doberkou od

RABINOWICZA,

Wien I.

Maximilianstrasse 3. K. B.

Mosadzný štátny medail
1889 v Päťch Kostoloch.

Založeno

Strieborný medail
1891. v Temešvári.

Mosadzný medail za
umenie 1891. Triest.

1879.

Mosadzný medail
1896 v Budapešti.

Albin Jiratkó

sochar a staviteľ oltárov
v Päťch Kostoloch, Perczel u. 25.

Odporúča sa k vyhoveniu všetkých

kostolných umeleckých diel z dreva,
kameňa a gypsu atď. atď.

Robí oltáre, kazateľne, spovednice, modliace stolce, kostolné lavice, krstedelnice atď. vo všetkých štýloch jednoducho a umelecký.

Hocaké sochy svätých

robí z dreva, kameňa a massy.

Obnovuje

a dľa žiadosti opravuje.

Prosíme pozor dať.

V Maďarorságu veľmi je rozšírené v obchode zavratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavratníkom trochu na prsty klopol, všemožnými figlami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarorságu nedržim ani jednatela ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa môže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosa. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytili. — Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými líškavými výrazy vychválenými kosámi týmto dopieravým odpredačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhoveľa žiadost kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Toľkých a takých uznani pôvod je ten, že je ona trvaca, ani pritvrda, ani primäka neni a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponevác následkom tohoto obyčajne známne zadná časť kosa.

Vela gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, ponevác ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosi kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 rokov sa dá s ňou dobre kosíť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona“.

Zdĺžka cmtrv: 70 75 80 85 90 95 100

Cena kosa zl. 1.— 1.05 1.10 1.15 1.20 1.25 1.30 kr.

Ameganský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Strieborno-ocelová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosí, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričíni. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: **Ocelová kosa sv. Antona Sohra.**

 Obrázkový cennoslov zdarma.